

tantadruj

priloga primorskih gledališč

slovensko stalno gledališče
teatro stabile sloveno

SNG
NOVA GORICA

Gledališče Koper
Teatro Capodistria

primorske novice

Primorski
dnevnik

Murph: Zgleda, da je Turkiju počasi dolgčas.
Joey: Bogi stari Indijc. Mogoče bi se rad igrou?
Murph: A poznaš kakšno igro za boge stare Indijce?
Joey: Lahko bi ga nataknila na kol pa zažgala. (Se zasmeje.)
Ta ni tko slaba. Mogoče bi dobila indijsko pečenko.

Israel Horovitz: Indijc hoče u Bronx

Gledališče Koper, sezona 2021/2022

Od 21. januarja do 7. februarja Marku Sosiču v poklon - Pred premiero krstne uprizoritve Meja sneženja

Nezamejeno polje za igro

Dramaturginja Marinka Poštrak piše, da je drama Meja sneženja "kvintesenca brezkompromisnega obračuna Marka Sosiča s svojim občutkom krivde in seveda s svetom, ki je pozabil na solidarnost in nezadržno drsi v rasizem, ksenofobijo in šovinizem." Temo bo obravnavala uprizoritev režiserja Gorana Vojnovića, ki bo na sporedu od 21. januarja na odru Slovenskega stalnega gledališča Trst, februarja pa bo gostovala pri koproducentih v Prešernovem gledališču Kranj.

ROSSANA PALIAGA

Scenograf Marco Juratovec je z inštalacijo različnih oken uokviril zgodbo Meje sneženja. Igralci, režiser Goran Vojnović in drugi člani ustvarjalne ekipe se veselijo skorajšnje premiere, saj je bilo tudi vzdušje na vajah zelo prijetno.

V tej zgodbi o družinskih vezeh, odnosih, prekarnih službah, staranju v dobi odtujenosti in osamljenosti nastopajo igralci **Borut Veselko**, **Primož Forte**, **Nikla Petruška Panizon**, **Živa Selan**. Kostume je podpisala **Jelena Proković**, sceno **Marco Juratovec**, glasbo **Tamara Obrovac**, luč **Jaka Varmuž**, asistent režije pa je **Francesco Borch**, ki prvič sodeluje v tej vlogi s tržaškim gledališčem.

"Besede Marka Sosiča prikrivajo več, kot razkrivajo in njegove replike so polne slutnje tega, kar se nahaja za njimi. Besedilo zato odpira ogromno, nezamejeno polje za igro, ne le igro igralcev, marveč igro vseh ustvarjalcev predstave. Vsi smo se lahko igrali, vsi smo lahko raziskovali, iskali, tipali, preizkušali, a le dokler smo dajali vprašanju prednost pred odgovori, le dokler smo si dopuščali biti nevedni," pravi **Goran Vojnović**, ki bo s to predstavo debitiral kot gledališki režiser in dodal umetniški kamenček v mozaik svojega uglednega življenjepisa filmskega režiserja, scenarista in pisatelja.

Z igralsko ekipo in asistentom režiserja pa smo sestavili mozaik vtisov, ki ustvarjalni proces, ki bo pripeljal do te nove premiere, predstavlja z različnih in osebnih zornih kotov.

Borut Veselko: Avtor je moral najti poseben pogum

"Prebral sem romane Marka Sosiča, in ko sem dobil ta tekst v roke, sem spoznal novo plat, ki je nisem znal predvideti ali čutiti. Gre za skrite vsebine, zaradi katerih je moral avtor verjetno najti poseben pogum, da je lahko nekaj takega dal iz sebe na papir," pove Borut Veselko.

"Stvar, ki me v gledališču najbolj zanima, je doživljati stvari, s katerimi v svojem življenju ne bi želel imeti izkušenj. Vsaj premišljevanje o teh

stvareh pa je nujno, da bi človek dosegel neko čustveno, bolj kot racionalno ali intelektualno širino. Zanimajo me liki, ki so od mene drugačni. Lik, ki ga odigram v tej predstavi, je odraz neke šibkosti, mogoče celo bolečine, iz katere izhajata nestrpnost in agresivnost. Vsakič ko se nam zgodi nekaj slabega, se znajdemo na razpotju: ali se odločimo za stvar, ki bo nam in drugim olajšala življenje, ali pa skušamo samo sebi olajšati življenje na račun nekoga drugega. V prvem primeru potrebujemo seveda malo več truda, energije. Pomembno je to, da bi ljudje, ki se najdejo na takih križiščih, imeli vzorce, po katerih bi razumeli, da se ne smejo odločiti za drugo smer," še doda Veselko.

Nikla Petruška Panizon: Kam z življenjem in željami?

"Meja sneženja odraža čisto Markov stil in poetiko, z zelo prepoznavnimi elementi. V tem tekstu mu je uspelo na pinterjevski način zgostiti dramaturško učinkovito poetično žilico, ki je drugje bolj izrazito zaznamovala njegova dela," ugotavlja igralka Nikla Petruška Panizon. "Lahko bi rekli, da tukaj najdemo manj besed, presemetljivo pa celo več poetike. Moj lik, Ida, je starejša sestra, ki dejansko od otroštva prevzame vlogo mame v tej družini. Spoznamo jo v življenjski fazi, ko se ji ne dogajajo pozitivne stvari, ko ponovno zavrti 'film' matere in njene žalosti. Na tem precepu, ko opazuje tudi senilnost očeta in je kot ptica, ujeta med lastnim in družinskim življenjem, se mora končno odločiti, kam z lastnim življenjem in željami."

Primož Forte: Temeljni motivi Sosičevega ustvarjanja

"Vprašanje migracij, odnosi v družini, gradnja mostov med različnimi ljud-

mi in nenehno prespraševanje o lastnem obstoju in umestitvi le-tega v okolje so motivi, ki so bili stalnica v Markovem ustvarjanju. Deloma je te motive črpal tudi iz lastnega življenja in izkušenj. Tako je tudi pri tem tekstu. Tako da po vsebinski plati drama vsekakor sledi njegovi poetiki in odraža njegovo osebnost," pove Primož Forte, ki v predstavi igra lik Ivana. Kot pove, gre za sina, ki v sebi skriva neomadeževano srce ter se želi odseliti od tiranskega očeta in zaživeti po svoje, toda zaznamovan je z družinsko tragedijo v otroštvu, kar mu preprečuje, da bi se zares osamosvojil. "Goran Vojnović, režiser moje generacije, ki se na svoji ustvarjalni poti ukvarja s podobnimi dilemami kot avtor, le da črpa iz rahlo drugačnega okolja, je te svoje izkušnje in poglede uporabil pri režiji predstave. S svojo ekipo je odlično ponotranjil avtorjevo sporočilo in upam, da bo Marko ponosen na nas," strne igralec.

Živa Selan: Močna, človeška pripoved

"Imamo veliko srečo, da sta tako Marinka kot Goran velika poznavalca Markovega opusa. Predstavila sta nam s temeljitim pristopom tako avtorja kot osebo, saj sta ga tudi poznala. Tako smo veliko stvari lažje in globlje razumeli. Dramaturginja nam je predlagala v branje tudi odlomke iz drugih del, na primer iz romana *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*. Ukvarjali smo se s celotnim opusom, ker je s svojimi glavnimi motivi sežet v tem tekstu. Tako smo tudi lažje razumeli in povezovali pomen vsakega elementa znotraj drame," pravi Živa Selan. "Liki so čudoviti, originalni, zelo človeški, polni napak in lepih stvari, nikoli enoznačni. Najbolj so me presunili, ker mi je ljuba tematika težavnih družin. Koliko bolečine je skrite v nesrečnem odrasčanju in

družinski strukturi! Ksenofoben del mi ni osebno najpomembnejši v tem besedilu. Zanima me, kako se lahko razsuti odnosi znotraj ene družine selijo na drugo, kako zaradi ene toksične osebe nastradajo še sorodniki. *Meja sneženja* je zelo močna, človeška pripoved."

Francesco Borch: Spoštljiv odnos do duše in značaja besedila

"Izhajam iz igralske izkušnje, zato mi je sodelovanje na drugi strani zelo koristno, saj iz te perspektive razumeš veliko več. Ko si na odru kot igralec, velikokrat ne razumeš čisto preprostih navodil režiserja in sprašuješ stvari, za katere bi lahko sam našel odgovor," prizna Francesco Borch. Doda, da gre za izjemno zanimivo poklicno, osebno in kolektivno izkušnjo tudi zaradi lepega vzdušja znotraj ekipe: "Z Goranom sem delal že večkrat, tudi v filmu *Piran-Pirano*, kjer sem igral lik Markovega sina (zaradi tega me še bolj veseli sodelovati v tej predstavi!), in moram priznati, da je sposoben izbrati primerne osebe, da lahko ustvari idealno delovno okolje. Njegov pristop je profesionalen, resen, poglobljen, natančen, hkrati pa mu uspe držati vajeti človeških odnosov. Ko se pojavi problem, je on prvi, ki najde rešitev. Njegov pristop k besedilu *Meja sneženja* je zelo spoštljiv do duše in značaja tega besedila, a najde tudi prostor za nujno režijsko interpretacijo. Ohranil je poetično in hkrati realistično naravo drame, kot tudi tanko surrealno nit, ki jo zaznamuje od začetka do konca. Scenograf Marco Juratovec je zato ustvaril to posebno strukturo, ki jo sestavljajo različna okna, kar vodi pripoved na pol poti med resničnostjo in nadrealizmom in zagotovo vabi igralce, da se živijo v to atmosfero." •

Od 20. februarja tri Glasbene matineje

Vračajo se Glasbene matineje

Tradicija Glasbenih matinej je od prve izvedbe zelo priljubljena pobuda. Slovensko stalno gledališče in Glasbena matica sta zato ponovno združila moči za krajši koncertni cikel, ki ga je tudi tokrat sestavil umetniški vodja matinej Črtomir Šiškovič.

Prvi koncert bo 20. februarja ob 11. uri v foajeju balkona SSG z nastopom dua, v katerem igrata nizozemski pianist **Ruben Plazier** in violinistka **Karen Su**, rojena v Los Angelesu, ki je leta 1998 prejela prvo nagrado na tekmovanju Lipizer in je zdaj rezidenčna solistka na zavodu Queen Elisabeth Music Chapel v Bruslju. Program bo obsegal violinske sonate Debussyja, Poulenca in Griega.

Vsako leto eden od koncertov vrednoti umetniške vrline profesorjev ali učencev Glasbene matice, v tem primeru s poudarkom na doprinosu Benečije. V nedeljo, 6. marca, bo namreč občinstvo lahko prisluhnilo klavirskemu recitalu **Davida Tomaseta**. Pianist bo v obliki koncerta predstavil vsebine svoje diplomske naloge *Bach in jazz govornica*, v ka-

teri izvaja Bachove skladbe v različnih slogih in z različnimi tehnikami, ki so značilne za jazz glasbo.

Tretji in zadnji koncert bo na sporedu 13. marca, ko v goste prihaja priznani pihalni kvintet **Slowind**, ki deluje od leta 1994 in se je profiliral v aktivnega izvajalca sodobnih del, od klasikov avantgarde do najmlajših, obetavnih avtorjev našega časa. V program, ki ga je sestavil posebej za tržaško matinejo, je uvrstil Scarlattijevi *Sonati v pihalnih barvah* velikega pianista Dina Lipattija, Mozartovo *Žalno glasbo*, izvorno napisano za orgelski avtomat, in poleg ene največjih mojstevin sploh za pihalni kvintet, ki jo je napisal nemški skladatelj Paul Hindemith, še delo mlade slovenske skladateljice **Nine Šenk**, ki je posvečeno prav temu ansamblu. •

FOTO: JOŽE SUHADOLNIK

Tudi priznani kvintet Slowind bo sooblikoval letošnje Glasbene matineje, ki jih bosta SSG in Glasbena matica priredila v manjšem obsegu, a s privlačnim programom.

Nov niz srečanj tržaškega PEN kluba

Opazovalnica knjižnega zemljepisa

Poznavanje in poglobljanje gledališkega besedila z dragocenim dodatkom pogovora z režiserjem ali celo z avtorjem je neprecenljivo za popolnejše doživljanje predstave.

Branje teksta pred ogledom predstave omogoča bralcu/gledalcu opazovanje detajlov, ki bi drugače prišli manj do izraza, kot tudi ustvarjanje mnenja o likih in situacijah, ki so lahko predmet primerjave in konfrontacije s pogledom režiserja. Zato tržaška bralna sekcija društva PEN kluba že več let sodeluje s Slovenskim stalnim gledališčem, kjer prireja srečanja na temo predstav gledališke sezone. Članice kluba berejo izbrane tekste in se o tem pogovarjajo na srečanju z ustvarjalci predstave. Število udeleženk se je letos povečalo; po začasni prekinitvi so s posebnim navdušenjem začele nov cikel pogovorov.

“Bralna skupina Pen je od ustanovitve leta 2013 prostor za opazovanje knjižnega zemljepisa južne Amerike, islamskih držav, daljnega Vzhoda in Balkana,” pravi predsednica društva **Lina Morselli**. In dodaja: “Od leta 2016 sodelujemo z drugimi tržaškimi kulturnimi ustanovami in v prvi vrsti s Slovenskim

stalnim gledališčem, da bi udeleženci bralnih srečanj stopili v tesnejši stik z dinamikami gledališkega delovanja in govorice. To nam je omogočilo, da smo velikokrat odkrili tekste, ki so bili prvič prevedeni in uprizorjeni v Italiji.”

Prejšnji teden je skupina srečala asistenta režije v predstavi *Meja sneženja* **Francesca Borchija**, še prej pa je spoznala avtorja in režiserja monodrame *Tako bližji* **Luco Quaio**, s katerim je delila razmišljanja in pričakovanja pred vajami in premiero, ki bo tudi prva tovrstna izkušnja vsestranskega ustvarjalca.

“*Tako bližji* je monolog o mladi ženski, ki predstavlja nekatere klišeje našega vsakdana: obsesivna prisotnost mobilnega telefona, površni odnosi z bližnjim, samota, ki jo skuša napolniti iluzorno zatočišče meditacije in samoanalize, predvsem strah pred drugačnim, ki je v tem primeru sosed, prišlek,” pravi Lina Morselli. “Običajnost situacije in teksta je postala ključ za interpretacijo: to, kar poslušamo in doživljamo vsak dan, postane gle-

FOTO: SSG

Bralna skupina tržaškega Pen Kluba je na predstavitvi in pogovoru poglobila vsebine predstave *Tako bližji* z avtorjem Luco Quaio. Tokrat je celo zmanjkalo časa za vsa vprašanja.

dališče in prikaže svojo absurdno plat. Predsodki in strah namreč razkrivajo travme, izogibanje konflik-

tom in zapiranje pred drugačnostjo, ki bi lahko obogatila našo realnost,” še doda. •

Igralci berejo pravljice ... tudi v Gorici!

Misija: bogatiti domišljijški svet

V prejšnji izdaji priloge Tantadruj smo pisali o Pravljičnih uricah, ki potekajo s sodelovanjem igralcev Slovenskega stalnega gledališča na tržaškem Oddelku NŠK za mlade bralce. Tržaško gledališče pa je s svojimi igralci aktivno tudi v sklopu pobud goriške Knjižnice Damirja Feigla, kjer režiserka Jasmin Kovic skrbi za bralni in gledališki program.

Pravljичne urice bodo od 17. januarja na sporedu vsak ponedeljek ob 17.30, vsak prvi ponedeljek v mesecu v sklopu niza *Igralci primorskih gledališč berejo pravljice*. Bralcev je v goriškem knjižnem hramu veliko; tudi višješolci berejo pravljice za otroke, skupaj s knjižničarkami in drugimi gostujočimi “glasovi”. Ob igralcih primorskih gledališč se te urice dogajajo v sklopu različnih nizov: Kamišibaj v knjižnici, Pravljičnice za bogatenje besedišča, Li-brilliamo.

O odzivu na srečanja za otroke je **Jasmin Kovic** povedala: “V Trgovskem domu smo v jesenskih mesecih z veseljem spremljali nenehen porast

obiska mladih bralcev, ki ob poznih popoldanskih urah redno obiskujejo Knjižnico Damirja Feigla, da si izposojajo knjige in se obenem udeležijo pravljичnih uric. S poslušanjem pravljic otroci širijo svoj besedni zalog, bogatijo domišljijški svet in dobivajo nov navdih za lastno ustvarjalnost.”

Mesec februar in praznik kulture bo počastila prisotnost direktorja SSG **Danijela Malalana**, ki bo 7. februarja pripovedoval pravljico *Lev* v srcu avtorice **Rachel Bright** v prevodu in prepisnitvi **Milana Dekleve**. Zvečer pa bo SSG gostovalo v sklopu goriškega abonmaja za odrasle v Kulturnem domu s predstavo *Meja sneženja*. •

FOTO: KNJIŽNICA DAMIR FEIGL

Danijel Malalan bo ob Dnevu slovenske kulture ponovno obiskal male bralce Feiglove knjižnice v Gorici in jih kratkočasil z “levjo” pravljico.

Mirjam Drnovšček, nova direktorica SNG Nova Gorica, o viziji gledališča v prihodnje

Pogled čez meje znanega

Spoštovani ljubitelji gledališke čarovnije, ko sem sprejela povabilo, naj za pričujočo številko Tantadruja napišem, kako si zamišljam vodenje SNG Nova Gorica, je bila prva moja misel: "Joj, kaj naj pa napišem? Raje delam, kot pišem, pa toliko stvari imam v glavi, da jih bo težko postaviti v smiselni red ..." In v isti minuti sem se zavedela, da sem v gledališču že toliko časa, da je bil moj prvi odziv na zadano nalogo takšen, kot so odzivi ustvarjalcev ob začetku novega študija. Vsak nov projekt je polje neskončnih možnosti in mislim, da se vsak igralec (pa tudi vsak drugi sodelujoči ustvarjalec predstave) ob soočenju z novo vlogo vpraša - bom našel pravi ključ, da bom skozi njeno oblikovanje izrazil vse tisto, kar mi ponuja?

MIRJAM DRNOVŠČEK
direktorica SNG Nova Gorica

Biti na čelu nacionalnega teatra z bogato in izjemno uspešno zgodovino je velik izziv, in čeprav sem se vanj zavestno in z veseljem podala, se vsak dan znova sprašujem glede tega ključa. "Bom ali ne bom," bi rekel Shakespeare, vendar po slabih treh mesecih od prevzema vodenja te velike gledališke hiše sem zmerom bolj prepričana, da bom - in to predvsem zaradi sposobnih in gledališki čarovniji predanih zaposlenih. Brez takih ljudi gledališče še pod najsposobnejšim vodjem ne more biti uspešno. V gledališču so pomembni ljudje, pomembni so odnosi, in če je "štimmunga" prava, se začno odvijati tudi čarovnije.

Ko sem pred dobrimi petindvajsetimi leti začela svojo gledališko pot prav tukaj, si nisem niti v sanjah predstavljala, da bom v gledališču ostala toliko časa. Prav nasprotno, po dobrem mesecu sem hotela oditi, ker je bilo zame emotivno prenaporno. Pa sem ostala ... In sedaj si življenja brez gledališča ne znam več predstavljati. Gledališče te posrka, ta džungla čustev te včasih lahko na kratko "izpije", a ti na drugi strani tako veliko vrne, da nočeš več ostati brez njega. Sama pravim, da smo vsi gledališčniki tudi malo odvisniki, odvisniki od ustvarjanja čarovnij. In kaj si želim? Da bi znali to magičnost predati naprej, vam obiskovalcem, da bi tudi vi uživali v tej "odvisnosti".

Novogoriško gledališče je v svojih petdesetih letih obstoja doseglo ogromno. Vseh dosežkov njegovih zaposlenih in zunanjih sodelavcev bi bilo kar za nekaj strani, a to ne pomeni, da nas ne čakajo še novi izzivi. Prišla sem v kolektiv, ki je pomlajen in v katerem je čutiti močno ustvarjalno energijo. Prišla sem v času, ko se pričinja gradnja zunanjega avditorija, in v času, ko se mesto pripravlja na evropsko prestolnico kulture. Poleg tega, da smo javni zavod in nacionalni teater, kar nas še toliko bolj zavezuje h kvaliteti, so to še dodatni izzivi, ki jih je treba sprejeti z odprtimi rokami. Z mislijo na vse to vidim naše gledališče kot gledališče, ki bo še naprej skrbno in premišljeno iskalo ravnovesje med klasičnim in sodobnim, med velikim in malim, med grenkim in smešnim, med notranjim in zunanjim ... Skratka, to, kar gledališče kot javna institucija mora biti: iskanje ravnovesja, držanje ogledala družbi, preizpraševanje ... o nas samih, o času, v

Mirjam Drnovšček po 25 letih ponovno v novogoriškem gledališču

katerem živimo, o njegovih načelih in težavah ter iskanje najboljše poti v primežu različnih želja in pričakovanj. Gledališče mora ostati prostor, kjer se odpirajo vsa ta vprašanja in ki vsem, ki vanj prihajajo, omogoča, da ostanejo odprti glav in misli ter ne zapadejo v tisto, kar nam želi zunanji svet prodati kot edino pravilno in možno.

Gledališče je od vsega začetka raslo skupaj z mestom in sedaj se

skupaj z njim pripravlja na leto EPK 2025. To je več kot idealen čas, da nadaljujemo s povezovanjem in "podiranjem" meja - ne samo najbližjih, temveč tudi tistih bolj oddaljenih. Zbrati moramo pogum, da Novi Gorici povrnemo tudi to, kar smo nekoč imeli in kar si mesto ter njeni prebivalci zaslužijo - mednarodni gledališki festival. Spomin na festivala Goriška srečanja malih odrov in Srečanja gledališč

"Umetnost dviguje kreativnost na vseh področjih. Vsi veliki znanstveni umi in vsi najuspešnejši voditelji so bili strastni ljubitelji (in tudi podporniki) umetnosti. Ker jim je le-ta odpirala duha. Ker so se jim ob stiku z umetnostjo porajale nove ideje. Ker se jim je odpiral pogled čez meje znanega."

MIRJAM DRNOVŠČEK
Direktorica SNG Nova Gorica

Alpe Jadran je v gledališču in med obiskovalci še vedno živ in moja namera je, da ta spomin spet oživi. Članstvo SNG Nova Gorica v evropski gledališki mreži ETC, zunanji avditorij ter EPK 2025 so odlična odskočna deska za ponovno udejanjenje festivala. Imamo gledališče, ki se lahko postavi ob bok gledališčem iz tujine, in imamo izvrstno občinstvo, ki je željno videti, kaj se ustvarja na tujih odskih deskah. In mislim, da si mesto to tudi zasluži. Ni naključje, da imajo vsa uspešna in prepoznavna mesta svoj gledališki festival in da svojo prepoznavnost gradijo prav na njem.

Gledališče je prostor, ki povezuje. Ne samo njenih ustvarjalcev z obiskovalci, ampak tudi kulturo z gospodarstvom. Umetnosti se ne da spraviti v številke, a izsledki številnih domačih in tujih raziskav pričajo, kako se preko umetnosti oplaja gospodarstvo - razmislimo samo o tem, koliko dodatnih nočitev, obiskov restavracij itd. lahko mestu omogoči festival, in nenazadnje, kako se prek gostov širi tudi glas o mestu v tujino. Ob tem pa je pomembno še nekaj drugega, o čemer se v današnjih časih premalo govori. Umetnost dviguje kreativnost na vseh področjih. Vsi veliki znanstveni umi in vsi najuspešnejši voditelji so bili strastni ljubitelji (in tudi podporniki) umetnosti. Ker jim je le-ta odpirala duha. Ker so se jim ob stiku z umetnostjo porajale nove ideje. Ker se jim je odpiral pogled čez meje znanega.

In iskreno si želim, da to nadaljujemo. Imam izvrstne sodelavce: umetniškega vodjo Marka Bratuša, s katerim deliva in bova uredničevala načrtano vizijo, dramaturško ekipo, ki nama bo pomagala usmerjati voz, bližnje sodelavce, s katerimi bova krmarila med birokratskimi in organizacijskimi ovirami, sodelavce, ki skrbijo, da informacije pridejo do vas in sežejo še v deveto vas, vse tiste sodelavce, ki jih na odru ne vidimo, pa brez njih predstav ne bi mogli izvajati, in seveda igralsko ekipo - odlično, samosvojo, srčno. In na koncu, imamo vas, draga publika, brez katerih nas ni, saj gledališče lahko živi le takrat, ko ste vi v dvorani. Zato si želim, da nove čarovnije ustvarjamo skupaj in z njimi dajemo novo vrednost našim življenjem in družbi, v kateri živimo. •

ŠTORIJE IZ GLEDALIŠČA

Zamujeni let

• **VASKO ATANASOVSKI**
saksofonist in skladatelj

Ena zabavnejših prigod z mojih glasbenih popotovanj je notranji let na Kitajskem iz Guangzhouja, dvajsetmilijskega mesta na jugu države, v Šanghaj. Ker je mesto ogromno in je letališče na obrobju, sem se na pot odpravil veliko pred uro poleta - hotel sem biti v miru in brez naglice.

Taksist me je pripeljal v eni uri in že sem v enem izmed lokalov velikan-

skega letališča pil kavo in si privoščil pozen zajtrk. Jedel sem počasi in vsake toliko pogledal na uro, a čas se ni hotel nikamor premakniti. Bral sem knjigo, naročil še limonado, da se nekako približam uri, ko bodo odprli okenke, kjer bom lahko vsaj oddal prtljago.

No, končno so se kazalci premaknili in sprehodil sem se do pulta za check-in, kjer pa so mi na moje veliko presenečenje povedali, da je letalo že vzletelo! V šoku sem spraševal, kako je to mogoče, saj

imam vendar še veliko časa. Naposled se je izkazalo, da sem, kljub rednim potovanjem, na letalski karti pomotoma gledal čas prihoda in ne čas odhoda! Naenkrat sem se znašel v prostorsko-časovni luknji in verjetno ves blede in z okroglimi očmi gledal v letališko delavko, ki je znala komaj kaj angleško, in se spraševal, kaj in kako naprej.

Vendar mi je bila v dlan brez večje zadrege položena nova karta za naslednji let, ki je bil že čez eno uro; prijaznost, ki je na Kitajskem ni nikoli

zmanjkalo in zaradi česar se mi je med drugim ta dežela tudi tako zelo priljubila. Veselo in s toplino v srcu sem poletel v Šanghaj novim dogodivščinam naproti in naposled pristal v Novi Gorici, da z Julio Roschina in njenimi sodelavci naredimo predstavo o "duši". Življenje je lepo. •

Saksofonist in skladatelj Vasko Atanasovski trenutno ustvarja glasbo za februarско premiero v SNG Nova Gorica Bolezen duše.

Pogovor z Marjuto Slamič, tantadrujevo in Severjevo nagrajenko

Pomembna je skupna zgodba

Marjuta Slamič. Topla, vedra, celovito živa igralka, z nezamenljivim mediteranskim temperamentom. Prepričljiva v najrazličnejših vlogah. Veličastna, tudi ko uteleša malega človeka.

MARTINA MRHAR
dramaturginja SNG Nova Gorica

• **Leto 2021 v tvojem spominu ne bo ostalo zapisano le kot leto neskončnega čakanja, da mine pandemija, ampak tudi kot leto, ko si prejela kar dve nagradi, nagrado primorskih gledališč tantadruj in nagrado Sklada Stana Severja - obe za vlogo Bogdane v komediji *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj*. Verjetno imata nagradi v času, ko je manj odigravanja predstav in manj aplavzov, posebno vrednost?**

“Prejeti nagrado v tem času je mogoče malo bizarno, ker imaš občutek, kot da ne bi bilo zares. Zelo malo igramo in tudi odnos s publiko se je spremenil, saj zaradi omejitve števila gledalcev in mask ni več takšnega pretoka energije in komunikacije kot sicer. Tako imam občutek, da sem nagrado dobila za nekaj, česar realno ni.”

• **Mogoče pa je nagrada vendarle znak, da obstajaš in ustvarjaš.**

“Seveda. In ob tem moram poudariti, da sem zlasti Severjevo nagrade res vesela. Konec koncev je to slovenska gledališka nagrada.”

• **Žiriji sta izpostavili, da je Bogdana oblikovana polnokrvno, s smislom za komično, čutnostjo in primorskim temperamentom. Lepa je formulacija: “Na njenem obrazu vselej poplesuje rahel nasmešek, vedrina kot ljubezen do življenja.” Zdi se mi, da je to tudi tvoja značilna osebna nota.**

“Mogoče je tako zaradi tega, ker smo v procesu te predstave iskali način, kako biti ves čas na meji med sabo in likom. Bogdana se je rodila iz prehajanja Marjute v Bogdano in obratno. Zaradi takšnega principa gradnje je konglomerat in v njej si lahko dovolim malo več sebe kot kjerkoli drugje. No, Marjuta pa se v življenju res trudi biti vedra.”

• **Iz žanra mediteranske komedije je tudi tvoja Paškua iz *Baruf*, ki je bila pred leti, skupaj z vlogo Hekabe iz grške tragedije *Trojanke*, nagrajena s tantadrujem. Žirija je prepoznala, da suvereno obvladaš tako komedijske kot tragične registre. Najbrž je igralcu pomembno, da stroka prepozna njegov širok diapazon? In najbrž tudi prijetno, da lahko uživa v predstavah različnih žanrov in zvrsti?**

“Seveda, ampak to je tudi stvar sreče, da imaš možnost igrati diametralno nasprotno vloge, in jaz moram priznati, da vso svojo karierno pot prehajam med zelo različnimi. Sploh ni pomembno, ali so vloge velike ali male, bistveno je, da vedno sledi nekaj drugega, drugačna figura, žanr, pristop ... In za to sem neizmerno hvaležna in se počutim izpolnjena.”

• **Študirala si na Guildford School of Acting v Londonu in se kot štipendistka novogoriškega gledališča takoj po končanem študiju zaposlila ter imela že od samega začetka možnost sodelovati z močnimi, uveljavljenimi režiserji, tako slovenskimi kot tudi tujimi. Georgij Paro, Paolo Magelli, Janusz Kica, Vito Taufer ... Izpostavila sem samo nekatere, a vsak režiser odpre nov pogled na oblikovanje vloge.**

“Mislim, da se mora moja generacija res zahvaliti Primožu Beblerju,

Marjuta Slamič na decembrski podelitvi Severjevih nagrad

da smo imeli priložnost delati z režiserji, ki so od nas veliko zahtevali. In da smo se tako naučili tudi sami od sebe veliko zahtevati. S tem, da sem se prilagajala zahtevam in želim režiserjev z različnimi poetikami, sem se največ naučila. Res pa je, da so vsi, ki si jih omenila, zelo dobri pedagogi in so se z veseljem ukvarjali z mladimi igralci.”

• **V dveh desetletjih si sodelovala v več kot šestdesetih predstavah in tvoj opus igralskih kreacij je res raznolik. Poseben izziv so bile številne predstave, v katerih je bila glasba močna komponenta. Sama si večkrat skromno izjavila, da nisi pevka, a tvoje kreacije v glasbenih predstavah kažejo drugače.**

“Seveda je vsak od nas imel kdaj tendenco izpostavljati svoj ego, to sodi k našemu poklicu: vsak si želi biti velik igralec in verjeti, da ljudje pridejo v gledališče gledat prav njega. Mislim pa, da z leti pretehta dejstvo, da nisi pomemben ti sam, tvoja kariera in nagrade, ampak zgodba, ki jo skupaj pripovedujemo.”

MARJUTA SLAMIČ
igralka

“Prišla sem v ansambel, v katerem so bili kolegi, ki pojejo veliko bolje od mene. Ko sem odrasla ali se postarala (smeh), sem se s tem nehala obremenjevati. Training, kot bi imenovala svoje šolanje v Angliji, mi je dal veliko pevske tehnike, tam sem napolnila kovčke različnih obrti, s katerimi moraš kot igralec operirati. Zelo rada sodelujem pri glasbenih predstavah, a se zavedam, da nisem ta, ki bo imel veliki solo.”

• **Z veliko radovednostjo se soočaš tudi z avtorskimi projekti in eksperimentalnimi pristopi, v uprizoritvi *Arabske noči* si na primer imela posebno, nenavadno vlogo “sinhronizatorke”.**

“To je bilo še na začetku moje igralske poti in spomnim se, da so bili kolegi frapirani, da sem vlogo oziroma nalogo sprejela. Moja vloga je bila namreč ‘glasba’. Z Aldom Kumarjem sva skupaj - bom kar rekla ‘skupaj’, ker si to lahko priznam - prišla do tega, kako ustvarjati zvoke: na pickup ploščo sem igrala z različnimi krtačami. Imela sem jih cel asortiman, od zobne ščetke do kovinske krtače, uporabljala sem tudi prste. Del zvočne slike je bil fiksiran, zraven pa sem po svojem občutju atmosfere na

skupna zgodba in na to se moramo vsi vedno znova opominjati.”

• **Kritiki novogoriških predstav večkrat izpostavljajo uglaseno ansambelsko igro.**

“Mislim, da smo ta čut dobili kot darilo starejših kolegov. Seveda je vsak od nas imel kdaj tendenco izpostavljati svoj ego, to sodi k našemu poklicu: vsak si želi biti velik igralec in verjeti, da ljudje pridejo v gledališče gledat prav njega. Mislim pa, da z leti pretehta dejstvo, da nisi pomemben ti sam, tvoja kariera in nagrade, ampak zgodba, ki jo skupaj pripovedujemo.”

• **Izjemno bogata in očarljiva so tudi tvoja bivanja v filmskem svetu. Trinajst celovečernih igranih filmov, en dokumentarni in en kratki igrani, to je za slovenske razmere izjemen dosežek. Za imenitne filmske stvaritve si prejela najbolj prestižne nagrade. Mislim, da vprašanje, kaj ti je bližje, gledališče ali film, ni na mestu, saj brez enega ali drugega ne bi bila to, kar si.**

“Moram priznati, da se del mene, mogoče dušni del, počuti veliko bolj doma v filmu. Mogoče je to bolj kot z izraznostjo filma in filmskostjo samo povezano s tem, da je filmski svet ‘ciganski’. Srečamo se za dva, tri mesece in se potem razidemo. Ne znam točno opredeliti te naklonjenosti, ampak zdi se mi, da me privlači ta minljiva združitev.”

• **V času študija si stkala trdne vezi s kolegi z različnih koncev sveta, s katerimi ohranjaš živahne stike. Bi lahko rekli, da je tudi veselje do komunikacije in druženja tako s sorodniki kot prijatelji ena tvojih prepoznavnih lastnosti?**

“Ja, je pa res, da potrebujem enako mero družabnosti kot tudi samote.”

• **Imaš poliglotski talent, kar ti koristi pri delu. Pri snemanju filma *Šanghaj* si menda osvojila tudi nov jezik?**

“Ne, ne, nisem ga osvojila, imela sem le ‘schnellkurs’ bosanske romščine. Lažje in z večjim veseljem se učim jezikov, kot na primer berem sociološke razprave. Predvsem pa mi je dragocena možnost, da lahko delo preberem v izvirniku ali pa prevedeno v nek drug jezik.”

• **Če bi spoznala novega zanimivega človeka, ki bi ti priznal, da gledaliških predstav ne obiskuje - s kakšnimi besedami bi ga povabila, da prestopi prag gledališča?**

“Ne delim rada nasvetov, a v današnjem času, pa tudi če odmislim virus in izolacijo, živimo zelo odtujena življenja. Prenos energije med ljudmi je zelo okrnjen predvsem zaradi sodobnih tehnologij, problematična je energetska izsušenost v komunikaciji. Gledališče pa ne obstaja brez pretoka energije, pa naj bo pozitiven ali negativen. In to nas hrani, vse nas. Poleg tega je gledališče poseben prostor med sanjami in ne-realnim, a zelo prizemljen. V gledališču lahko za dve uri vstopiš v svet, ki je živ pred tabo, lahko si del tega sveta, pri filmu to ni mogoče. Tudi če se ob gledanju filma zjočeš, film deluje na tvoje emotivne gume, ne pa na energetske. Zato je gledališče svet prostor.” •

Dom in svet, pogled s primorskih na evropske velike odre

Pogled čez

Večina gledališč je zavezanih tako h komunikativnemu repertoarju za razvedrila željno občinstvo kot k ambicioznejšim in v estetskem smislu zahtevnejšim uprizoritvam, od smelosti njihovih vodstev pa je odvisno, na katero stran se bo nagnil jeziček na tehtnici, pa tudi število gledalcev, ki si bodo predstave ogledali. O številu obiskovalcev v preteklih sezonah so primorska gledališča že poročala, zato tokrat več o obiskanosti (pa tudi o dogajanju) v gledališčih v treh največjih evropskih prestolnicah - Londonu, Berlinu in Madridu.

MIHA TREFALT

FOTO: MATTHIAS HORN

Prizor iz Millerjeve drame Lov na čarovnice, ki jo je v berlinskem gledališču Berliner Ensemble na oder postavila Mateja Kolečnik.

Španska prestolnica, ki se lahko pohvali s skoraj 300 gledališkimi dvoranami in z več kot tisoč registriranimi gledališkimi skupinami, ki se ukvarjajo z gledališčem ali plesom, za Broadwayem, londonskim West Endom, Parizom in Buenos Airesom velja za peto največjo gledališko prestolnico na svetu in "trdnjavo" uprizoritvenih umetnosti za špansko govoreči svet. Po recesiji leta 2008, ki je močno zdesetkala tamkajšnje gledališko občinstvo, so gledališča izhod iz krize našla v velikih produkcijah, glasbenih spektaklih, predvsem muzikalih, katerih izkupiček je v predkoronskem letu presegel 100 milijonov evrov. Med naslovi, ki se v aktualni gledališki sezoni na ulici Gran Vía v Madridu uvrščajo med "must see" predstave (četudi so bile številne v prazničnem decembru zaradi povečanega števila okužb odpovedane), na prvih mestih najdemo muzikale *Tina*, *Duh*, *Levji kralj*, *Do nazga* in celo starejše uspešnice, kot sta *Brijantina* in *Plesalci za prvo vrsto*.

Toda če so omenjeni muzikali postali vse bolj del "turistične" ponudbe, ki bo po pandemiji znova razprodala tudi zarzuele (španska oblika operete s preprosto zgodbo in liki iz delavskega razreda), v španski prestolnici najdemo predstave za vse okuse - od klasičnih domačih in tujih dramskih del v gledališčih, ki jih subvencionirata država in mesto, komercialnih uprizoritev pretežno španskih avtorjev v zasebnih gledališčih (teh je v Madridu 115) do eksperimenta. K slednjemu lahko prištejemo tudi mikro gledališče, ki se je pred nekaj leti razvilo prav v Madridu in se od tam razširilo na ves polotok; gre za kratke predstave za dva igralca, ki niso daljše od petnajst minut in so namenjene 10 do 15 gledalcem na površini srednje velike dnevne sobe. Ogled mikro predstave največkrat narekuje večerni odhod v mesto, in če si po pijači ali večerji družba želi ogledati gledališko predstavo, si za drobiž lahko ogleda dve, tri, saj te kot simultanko v enem večeru odigrajo večkrat. Mikro gledališče se tako vzpostavlja kot nov koncept gledališkega ustvarjanja na madridski gledališki sceni in je odlična odskočna deska za mlade španske dramatičarje; njegova posebnost je namreč

ta, da gre za mikro dramske predstave s tradicionalno dramaturgijo, daleč od performasa ali improvizacije.

Gledališča v Madridu (tako državna in mestna kot zasebna) so bila pred epidemijo dobro obiskana in najbrž bo obisk enak tudi po epidemiji. Četudi so vstopnice za španski žep včasih visoke, mesto subvencionira vstopnice za mlade do 26. leta. Podatki za leto 2019 so zgovorni, saj kažejo, da je po podatkih gledališke produkcijske skupine Grupo Smedia kar tretjina obiskovalcev predstav mlajših od 27 let. Skrivnost dobre prodaje med mladimi pa niso le subvencionirane vstopnice, temveč povezanost umetnosti in mestne politike, ki kulturno ponudbo (kljub kritiki posameznih umetniških organizacij) vse bolj prepozna kot turistični potencial.

Od West Enda do Barbicana

Tako kot španska tudi londonska predkoronska gledališka sezona velja za najuspešnejšo od leta 1986, odkar londonsko gledališko združenje Society of London Theatre (SOLT) zbira podatke o številu obiskovalcev gledališč in dobičku od prodanih vstopnic. Leto 2018 je bilo za gledališko industrijo prestolnice rekordno, saj je število obiskovalcev gledališč preseglo 15,5 milijona, leto 2019 pa je ob 1,4-odstotnem zmanjšanju obiska z 18.364 predstavami prineslo rekordni dobiček 799 milijonov funtov.

Med največjimi zaslužkarji še vedno ostajajo gledališča v komercialni gledališki četrti Theatreland na West Endu, ki s svojimi 38 gledališči (najmanjše sprejme le malo več gledalcev kot koprsko, največje več kot 2000) kroji okus domačega občinstva, predvsem pa, ko se bodo ti znova množično vrnili, turistov. Ti si na West Endu od predlanske jeseni, ko so se londonska gledališča znova odprla za javnost, še vedno lahko ogledajo največje glasbene uspešnice - od *Nesrečnikov*, ki so na programu gledališča Queen's Theatre že vse od leta 1985, do najnovejših muzikalov, kot je jukebox muzikal *Tina*, krstno uprizorjen leta 2018. Dramskih predstav na West Endu bore malo, trenutno pa poleg *Mišolovke* Agathe Christie, ki jo na West Endu

uprizarjajo že od leta 1952, gledalcem ponujajo dramatizacije ali precej svobodne predelave romanov *Pijevo življenje*, *Harry Potter in otrok prekletstva*, *Prevzetnost in pristranost*, *The Ocean at the End of the Lane* ter uspešnico, situacijsko komedijo *Predstava*, ki gre narobe, pri nas jo poznamo tudi v izvedbi Špas teatra, in njeno nadaljevanje *Magic Goes Wrong*. Več obeta letošnja pomlad, saj na West Endu obljublajo premierne uprizoritve *Utve* A. P. Čehova, Cocteaujevega dramskega monologa *Človeški glas*, Williamsove *Steklene menažerije*, Rostandovega *Cyranoja de Bergeraca*, po napovedih kritikov pa največ obeta uprizoritev dramatizacije s Pulitzerjevo nagrado nagrajenega romana o rasizmu *Ne ubijaj slava* (1960) ameriške pisateljice Harper Lee, po katerem so dve leti po izidu posneli tudi uspešen film. Na West End se desetletje po krstni izvedbi v Royal Court Theatre v novi postavitvi seli tudi jedka igra **Mikea Bartletta** o razdvojenem geju, *Cock*. Izbira naslovov za westendovsko pomlad ni naključna; ekonomske omejitve in varnostni ukrepi zaradi pandemije so številna gledališča prisilili v izbor dramskih besedil z manjšimi zasedbami.

Manj komercialno usmerjena in zato umetniško prestižnejša londonska gledališča ali produkcijske hiše, med njimi Kraljevo narodno gledališče, Barbican Center, Old Vic in Royal Court Theatre, če omenimo najbolj znane, ostajajo zvesta svojim programskim usmeritvam, predvsem pa domačim oziroma angleško piščim avtorjem in presenetljivo - dramatizacijam angleških romanov. Kot zanimivost velja omeniti, da v Narodnem gledališču, kjer je pred štirimi leti svetovno premiero doživela Eldridgeova igra *Začetek*, ki so jo v Gledališču Koper uprizorili na začetku prejšnje sezone, v tej sezoni uprizarjajo njeno "nadaljevanje", *Middle*; zgodbo o poročenem paru, ki išče odgovore na vprašanja o ljubezni in zakonu.

V Berlinu tudi Mateja Kolečnik

V nasprotju z Londonom bi v nemškem glavnem mestu, v katerem lahko naštejemo okoli 170 gledališč in

velja za središče uprizoritvenih umetnosti v nemško govorečem prostoru, zaman iskali četrt, ki bi v središču šestmilijonske prestolnice združevala najpomembnejša gledališča. V Berlinu so ta razkropljena po vsem mestu in pogosto povezana z velikimi imeni, pa naj gre za znameniti Berliner Ensemble Bertolda Brechta na trgu z enakim imenom ali za mlajši Volksbühne, ki ga je v zadnjih 25 letih zaznamovalo ime režiserja **Franka Castorfa**, na Trgu Rose Luxemburg.

Po poročilu nemškega zveznega urada za statistiko (Destatis) je bilo v leta 2019 v Nemčiji na področju uprizoritvenih umetnosti zaposlenih okoli 153.000 ljudi, kar petina v Berlinu, večina med njimi je bila samozaposlenih. V mestu, kjer si je v predkoronskem letu dobrih 400 premiernih institucionalnih gledaliških, plesnih ali glasbenih produkcij ogledalo več kot 3,3 milijona obiskovalcev (tudi na gostovanjih berlinskih gledališč), se je število brezposelnih v uprizoritvenih umetnostih v primerjavi z letom 2019 povečalo za 38 odstotkov, s ponovnim odpiranjem prizorišč za obiskovalce pa se skupaj z njimi v gledališča vračajo tudi ustvarjalci.

Berlinska gledališča v tej sezoni ponujajo veliko. Ne le zato, ker morajo najbolj komercialna med njimi v zadnjih dveh letih odpovedane spektakle, muzikale, glasbene revije ali gostovanja iz tujine nadomestiti z novimi termini, temveč zaradi tega, ker je nemško gledališče v primerjavi s španskim in angleškim manj "lokalpatriotsko", kar pogojuje tudi zgodovinska in geografska zavezanost srednjeevropskemu prostoru, tudi ko gre za izbor besedil.

V osrednjih berlinskih (repertoarnih) državnih gledališčih si lahko ogledamo številne uprizoritve sodobnih nemških dramskih besedil, velik delež zavzemajo uprizoritve, nastale po prozinskih predlogah nemških avtorjev, prav tako pa ne manjka avstrijskih, ruskih in francoskih ter gledaliških "klasik". Eno od njih, Millerjevo dramo *Lov na čarovnice*, je v tej sezoni v že omenjenem gledališču Berliner Ensemble režirala tudi **Mateja Kolečnik**, ki v nemškem gledališkem prostoru ustvarja že desetletje. •

Pisemski pogovor (2)

Draga MamAnja, draga Lea

Ena vloga, dve igralki - eksplozija ustvarjalnosti pa tudi strahov in dvomov, ki igralca spremljajo na poti do lika, da ta na odru zaživi svoje polno življenje. O liku Bogomile iz Prešernovega Krsta pri Savici, ki ga bo ansambel koprškega gledališča z gosti prihodnji mesec prvič predstavil na odru matične hiše, pozneje pa tudi na odru velike dvorane Cankarjevega doma, kjer bo potekala državna proslava ob slovenskem kulturnem prazniku, sta si tokrat dopisovali dramski igralki Anja Drnovšek in Lea Cok - slednja bo v času Anjine odsotnosti nastopila tudi v vlogi Bogomile.

Anja Drnovšek

Lea Cok

Draga MamAnja, ta skovanka se je rodila, ko sem pomislila na tvojo novo družinico. Kako zelo sem srečna za vas! Želim vam sreče in veliko miru. Seveda upam, da mali rad veliko spi. Ponoči in podnevi.

Razmišljam, da je proces nastajanja predstave podoben nosečnosti (sama te izkušnje nimam, zato me zanima tvoje mnenje). Ta je lahko neprijetna, nate pritiska navznoter in zato potrebuje čas, da se izteče v svojem naravnem ritmu. Zaupati moraš, da bo ta ritem prinesel blaginjo vsem. Tudi študij predstave ima svoj ritem in zame je prav to morda najtežje obdobje, saj se soočam z neznanim. Sledi premiera, porod in nato, kot da bi bolečine, ki so spremljale proces, izzvenele. Kot da proces in rezultat ne bi bila tako pomembna kot dejstvo, da smo ustvarjalci skupaj uspeli vdihniti življenje umetnosti, ki je umetna resničnost. Vidiš tudi ti vzporednico?

Mislim nate!
Lea

* * *

Draga Lea, vesela sem tvojega pisma. Vesela sem tudi, da si ti tista, ki je prevzela moje vloge. Tako vem, da so v dobrih rokah.

Všeč mi je tvoje razmišljanje. Lahko bi rekla, da je proces nastajanja predstave res podoben porodu, toda igralec nosi v sebi predstavo tudi pozneje, ko se ta že rodi. Proces rojevanja tako ni zaključen, saj se mora igralčeva vloga roditi vsak večer na novo. In če je avtor glava in režiser veliki kreator, je igralec - duša.

Na tem mestu mi je ljubša beseda preporod (ki se zgodi po porodu). Katarza, če hočeš. Občutje, ki te kljub vsem mukam dela živega, večjega, čeprav z vsakim gibom, zvokom in neprespano nočjo pustiš (na odru) delček sebe. Paradoksalno, kajne? Ampak to ima smisel. Da najdeš samega sebe v svetu praznih besed in obljub, nesmislov in pokažeš svojo dušo. Carl Gustav Jung je nekoč dejal, da belci ne

razmišljajo s srcem ali glavo, temveč z jezikom: "Mislijo samo z besedami, ki so danes nadomestile Logos." (Serrano 2008:96).

Zato, draga Lea, je izredno pomembno, da kljub temu, da vstopaš v moje like z že začrtanimi nitmi in kljub vsem 'porodnim' mukam, ki so se zgodile meni, narediš like žive po tvoje. Da znotraj že ustaljenega sistema pokažeš svojo dušo in tako najdeš svoj preporod in svojo katarzo.

Samo tako boš lahko kljubovala paradoksom (življenja).

Lepo in toplo te pozdravljam,
Anja

* * *

Ljuba MamAnja, če prav razumem, del sebe vedno pustimo v pozornosti, ki jo namenimo osebi, ideji, poklicu, vlogi, sebi in zato velja, da bo to, v kar usmerjam svojo pozornost, raslo. Lahko tudi v paradoks, kajne!?

Leta sem se borila s paradoksi zdaj pa se mi zdi, da se zmaga skriva v tem, da obupam. Obupam nad idejo, kdo sem, se spoznavam na novo in se prerojevam preko vlog. Preporod je torej posledica zavedanje obstoja življenja in njegove minljivosti, sprejemanje sprememb in zaupanje, da se vse dogaja v najvišje dobro.

Listam po *Krstu pri Savici*, v katerem tvoja Bogomila že nestrpno čaka, da jo utelesim. Ji za čas življenja predstave podarim svoje življenje in si dam priložnost, da se prerodim. Šele zdaj spoznavam, kolikim likom si dala prostor, da živijo v tebi, zdaj v meni. Hvala ti. Ni težko, vendar mislim, da mi besedilo danes ne bo šlo v glavo. Sprašujem se, kako za božjo voljo bom ob tako polnem urniku v prihodnosti lahko skrbela za katerokoli bitje, razen zase? Zmanjkuje mi časa zase. In nisem edina. Veliko sem premišljevala ali je to simptom družbe, ki je zamenjala profesionalizem za perfekcionizem in samozavest za samovšečnost?

Čas. Zdi se, da skupaj z njim kot pobesneli vlak drvimo proti prepadu in nas kmalu čaka poguba, najsi skočimo z njega ali pa končamo v njegovih razbitinah. Je čas res krivec? Je kriv naš odnos do časa? Je danes privilegij imeti čas za razmišljanje o času? Ali je to prekletstvo?

Kako je s tvojim časom, draga Anja? Teče zdaj zate drugače?

Pozdrav vsem trem sončkom,
Lea

* * *

Draga Lea, toliko vprašanj pa vendar ... Misliš, da v sami večnosti obstajajo končni odgovori nanje?

Čas. Čas zame teče hitreje. Drugače. Pozornost je drugje. Nisem več na prvem mestu ... Bogomila. Od boga mila. Meni je s svojo na videz nebogljenostjo povzročala sive lase. Sprva je nisem razumela. V glavi so se mi porajale celo ideje, da je moja Bogomila antagonist. Ampak na koncu sem ugotovila, da je močnejša od vseh nas. Samo pomisli. Lahko ljubiš tako goreče, da ljubezen usmeriš v nekaj tebi neznanega in se temu popolnoma predaš?

Rada bi ti razkrila notranji monolog moje Bogomile, ki sem ga enkrat na začetku študija zapisala. Upam, da ti bo pomagal. Veselim se tvoje Bogomile.

Objem,
Anja

*

Priloga: *Notranji monolog*
O, Črtomir. Zate. To delam zate. Da tvoja duša preživi. Da se srečava spet neke. Daleč. A morda, ne tako zelo ...

Pravi bog, je bog ljubezni.
Bog ljubezni.
Ljubezen. Ti si ljubezen.
Moj oče sklanja glavo.
V imenu očeta in sina in ...
V imenu očeta ...
Očeta ...
Moj oče sklanja glavo ... klanja se tej veri, tako kot bom to storila jaz.
Ne slišim besed, ki jih monotono govori tisti druid. Vendar jih ponavljam. Zate.

Da se srečava neke. Tam v tistem svetu, kjer vlada blaginja. Vse bom naredila, da te zopet vidim ... obljubila sem tebi. Zdaj bom obljubila njemu. Bogu ljubezni.

Rekel mi je naj molim. Če molim, te vidim. Če klonim, te vidim. Klonila bom, moj Črtomir. Zate bom klonila.

Zaprta bom oči, ko se bo zgodilo. Ti boš z menoj. Ne bo hudega. Z nama bo Bog ljubezni. Zato se ne bojim. Ne bojim se Črtomir. Tako kot se ti ne boš več bal, ko bom molila zate.

Kličejo me, Črtomir. Bog ljubezni me kliče. Voda bo stekla po mojem tilniku in jaz bom molila zate. In zame. Da se srečava neke.

* * *

Draga MamAnja!

Hvala za tako inspirativen monolog in da, seveda da mi pomaga.

Ko si zapisala, da nisi na prvem mestu (začasno) sem pomislila, da je morda prav to zmogla tudi Bogomila. Postavi ljubezen pred posvetne užitke, začasne in v primerjavi z večnostjo in neskončnostjo kreacije Boga, le bežne utrinke. Žrtvovanje užitka za tistega, ki sam zase ne more poskrbeti, je dejanje brezpogojne ljubezni. Četudi je Črtomir vodja, sposoben skrbeti zase in za druge, ga je zanesla strah, strah pred neznanim, s katerim se je soočal z nasiljem. Bogomila je to sprevidela in 'spremenila' usodo vseh (Črtomirovo, lastno in tudi očetovo) v veri, da ljubezen lahko premaga tudi največje izlive. Naj te dopolnim, če smem: Rekla si, da je Bogomila močnejša od vseh nas in mislim, da je Bogomila v nas vseh. Je vzor, kako se lahko približamo Bogu, kako mu postanemo podobni, kako ga zaslišimo v svojem srcu in spoštujemo njegovo voljo, ne da bi sami posegali po ekstremnih dejanjih brez njegove privolitve. Mislim, da začne takrat delovati za nas, ko začnemo mi delovati zanj, ki je univerzalni red. Takrat se kaos sam od sebe prelevi v red.

Verjamem, da si v redu.
Objem, Lea •

FOTO: METKA SULIČ/SNG NOVA GORICA

Na silvestrovo so Realisti doživeli svojo stoto ponovitev. Komedijo, ki so jo žanrsko poimenovali kot kabaret za pet igralcev, pijanca in občinstvo, je na besedilo Jureta Karasa režirala Tijana Zinajč. Predstava je leta 2019 postala žlahtna komedija po izboru občinstva in strokovne žirije, Tijana Zinajč pa žlahtna režiserka na 28. Dnevh komedije. Realisti so, kot vedno, gledalce na silvestrovo nasmejali iz srca in za konec še zapeli znano Silvestrski poljub na realistovski način. Gledalcem je za silvestrovo voščila tudi direktorica Mirjam Drnovšek.

FOTO: KLUB ZAGON

Tridesetletnice so na začetku decembra na malem odru doživele svojo premiero in povsem očarale gledalce. Pod predstavo, označeno kot tragikomična slika, se podpisujeta avtorici Eva Mahkovic in Tereza Gregorič. Režija je bila v rokah Tijane Zinajč, in po odzivu ter razprodanih predstavah sodeč lahko trdimo, da je celotna ustvarjalna ekipa s to predstavo postavila zabavno kritiko današnji družbi, stereotipom in pričakovanjem ter uspela na pravi način nagovoriti publiko.

FOTO: STUDIODOR

V koprskem gledališču so kot tretjo premiero v sezoni uprizorili Horovitzovo enodejanko Indijc hoče u Bronx, v prevodu Andreja Blatnika in režiji Renate Vidič. Igra o nasilju in njegovih mehanizmih, sovraštvu pa tudi strahu v sodobni družbi je kljub nazornim prikazom agresije navdušila občinstvo, ki je igralce in ustvarjalce predstave (na fotografiji igralca Mak Tepšič in Igor Štamulak, režiserka Renata Vidič, igralec Blaž Popovski, kostumografinja Anja Ukovič in oblikovalka maske Sara Longar) nagradilo z bučnim aplavzom.

Da je kakovost uprizoritev povezana tudi z denarjem, dobro vedo tudi v Gledališču Koper, kjer si pri realizaciji programa že vrsto let pomagajo s sponzorskimi sredstvi. Konec preteklega leta so zato uspešno začeli z novo akcijo Mecen meseca, s katero se želijo še tesneje povezati z gospodarstvom. Mecen decembra je tako postalo koprsko družinsko podjetje K2 PAK, d. o. o., ki projektira in izdeluje napredno industrijsko embalažo. Gledališče Koper je podprlo z 2000 evri, zahvalo pa je Valterju in Marku Krmacu predal igralec Igor Štamulak.

FOTO: SSG

Elegantno oblečeni, kot se za gledališče spodobijo, in opremljeni s FFP2 maskicami, so mali gledalci spremenili začetek Družinskega abonmaja v praznično doživetje. Sodelovanje s simpatičnimi igralci gostujoče predstave SNG Nova Gorica Smrčuljčica, smešne in nenavadne situacije posodobljene različice klasične Trnjulčice, pa še vitez z oklepom, ki se je sprehajal po dvorani SSG, so naravnost navdušili številno občinstvo, ki je dokazovalo, da so otroci nestrpnost pričakovali vrnitev v gledališko dvorano.

FOTO: AGNESE DIVO

Čudovita Jureta Karasa je glasbena komedija, ki je na božični dan podarila smeh in prijetne trenutke z gostovanjem pri koproducentih SiTi Teatra BTC v Ljubljani, a bo tudi v januarju imela več ponovitev. 25. januarja bo namreč na sporedu v Kulturnem domu Brežice, naslednji dan v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu, nato v Linhartovi dvorani v Radovljici, 3. februarja pa se bo uspešna produkcija tržaškega gledališča vrnila v bližnje kraje, saj bo na sporedu v Kosovelovem domu v Sežani.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhaja vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajatelj: Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria
Ulica Osvobodilne fronte 12, 6000 Koper
Primorski dnevnik
Ulica Montecchi 6, Trst

UREDNIKA IN REDAKTORICA: Maja Pertič Gombač
SOUSTVARJALCI: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik
Blažica, Martina Mrhar in Metka Sulič
(Slovensko narodno gledališče Nova Gorica)
ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

ELEKTRONSKI NASLOV: kultura@primorske.si
SKUPNA TISKANA NAKLADA: 28.000 izvodov.